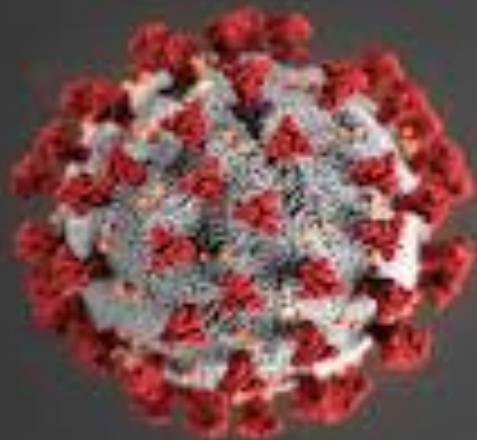

Szenvedélyünk a piackutatás

A koronavírus hatása a budapesti vállalkozásokra

Szegmenselemzés - ÉPÜLETGÉPÉSZET / FA- ÉS ÉPÍTŐ-KISIPAR

Piackutatási riport a BKIK részére
2020 április

Legfontosabb megállapítások	3
Részletes eredmények	
A kutatás adatai, a szegmens összetétele	8
A vállalkozások jelenlegi helyzete, válságreakciók	10
A közeljövő a vállalkozások szemével	15
Elvárt intézkedések, igényelt támogatás	18

Legfontosabb megállapítások

Legfontosabb megállapítások #1

A minta összetétele

- A riport 218 az épületgépészet, fa- és építő kisipar területén működő vállalkozás összesített válaszait mutatja be.
- Ezen vállalkozások **döntő többsége mikrovállalkozás**, és ezek kissé több mint fele is csupán egy-két fős vállalkozás, ami jelentősen befolyásolja az eredményeket.

Az ágazatban működő vállalkozások jelenlegi helyzete

- Ez az ágazat a koronavírus hatására mérsékelten, illetve súlyosan érintett. A károk elsősorban amiatt érik a cégeket, hogy **a termékeik szolgáltatásaik iránt a belföldi kereslet nagymértékben csökkent** (ami a cégek közel háromnegyedét sújtja), a **megváltozott munkakörülmények** pedig közel felüket sújtja.
- A kereslet elmaradása a vállalkozások harmadát arra a lépésre kényszerítette, hogy **csökkentese a dolgozók létszámát, munkaidejét, megváltoztassa a munkarendjüket**, negyedüket pedig arra, hogy **bizonyos számlákat ne fizessenek ki**.
- Az ágazat **jelenleg még nem küzd súlyos likviditási problémákkal**, mivel a **többség rendelkezik 1-2 hónapra való tartalékkal**. Közel minden tizedik válaszadó azt nyilatkozta, hogy már elfogytak a tartalékai, és kissé több mint a harmaduk rendelkezik három hónapra, vagy annál hosszabb időre elegendő tartalékkal. Közel negyedük nem tett eleget a fizetési kötelezettségeinek a járvány okozta krízis helyzetben, elsősorban az adókat és az üzleti partnereik számláit nem fizették be.

Várakozások

- Az elkövetkezendő három hónap várható forgalma tekintetében közepesen borúlátóak a válaszadók – **legjobb esetben átlagosan 41%-os visszaesésre** számítanak, a **legrosszabb scenárió** bekövetkezése esetén pedig átlagosan **73%-os csökkenést** jósolnak.
- A munkaidő, munkabér csökkentést illetően úgy érzik, jó esetben a dolgozóik közel negyedének, rossz esetben a felének csökkenteniük kell a munkaidejét, munkabérét.
- Az ágazatban összességében az elbocsátásokkal kapcsolatban ugyan kevésbé borúlátóak, de még ennek ellenére is úgy érzik, hogy jó esetben minden tizedik, rossz esetben pedig több mint minden harmadik dolgozójuktól meg kell válniuk.
- A válságidőszakot jó esetben még további 5, rossz esetben 10 hónapra teszik, mivel feltehetően a belföldi keresletnek fokozatosan kell majd visszaépülnie, amihez minden bizonnyal időre lesz szükség.

Igényelt támogatások

- Az épületgépezet, fa- és építő kisipar területén működő vállalkozások **közel fele saját tartalékaiból** (bár körükben jellemzően ezek a tartalékok főként további 1-2 hónapra elegendőek) és **a korábbi, még ki nem fizetett teljesítések után járó összegekből**, valamint **az állam támogatásával (39%)** tudja tovább **finanszírozni** cégét.
- Minden olyan támogatást hasznosnak tartanak, amelyek valamilyen **anyagi támogatást vagy könnyítést** jelentenek számukra. Legtöbben az adó és járulékterhek könnyítését, negyedük egyéb pénzügyi támogatást, bértámogatást, ötödük adókedvezményt, ÁFA csökkentést is elvárna.
- A **Nemzeti Válságkezelő Központ** felállítását az ágazatban működő vállalkozások **több mint háromnegyede jó ötletnek tartja**.
- A BKIK által kidolgozott javaslatok közül **a SZÉP kártyán keresztül adható adómentes jövedelem bizonyult a leghasznosabb javaslatnak** az épületgépezet, fa- és építő kisipar ágazatai körében. A válaszolók több mint fele kifejezetten hasznosnak vagy hasznosnak találta össz-gazdasági szinten és **52%-uk nyitott lenne az igénybevitelére is**.

Igényelt támogatások

- A **követeléskezeléssel** kapcsolatos javaslatot a válaszadók **55%-a** **össz-gazdasági szinten** hasznosnak, illetve nagyon hasznosnak tartja, és **közel felük (47%)** számára releváns is, azaz valamilyen mértékben igénybe is venné.
- A **generáció váltást segítő** javaslatot a vállalkozások megközelítőleg **kétötöde (43%)** tartja hasznosnak illetve nagyon hasznosnak, és közel **ugyanilyen arányban (39%)** nyitottságot is **mutattak** arra, hogy igénybe vegyék ezt a fajta támogatást.
- Az **eszközkezelési javaslatot** a válaszadók több mint harmada a gazdaság egészére nézve hasznosnak illetve nagyon hasznosnak ítélte, de ennek saját részükre történő igénybevételére **csak kevesebben (23%)** mutattak nyitottságot.
- A gazdaság egészét és saját vállalkozásukat tekintve is azt a javaslatot tartották **a legkevesebben (27-22%)** hasznosnak illetve vonzónak, hogy **tőkeinjekcióért cserébe az állam kisebbségi tulajdonossá váljon a cégükben.**

Részletes eredmények

***A kutatás adatai, a szegmens
összetétele***

Az adatfelvétel módja

Online kitöltések

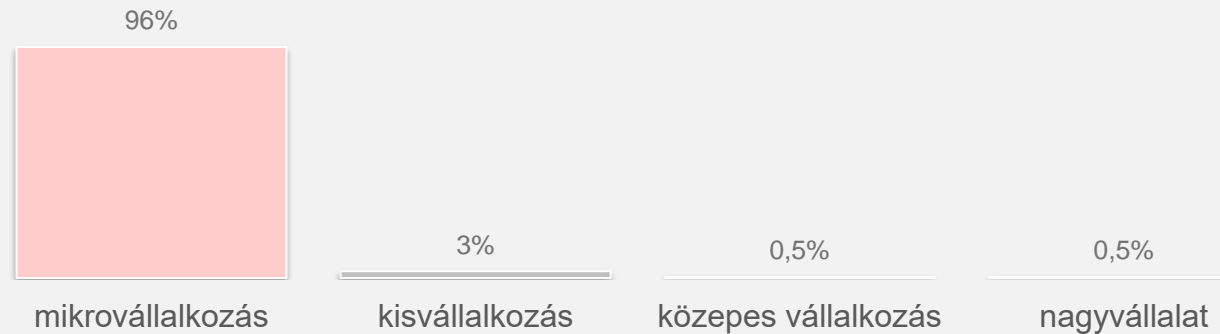

Telefonos interjúk

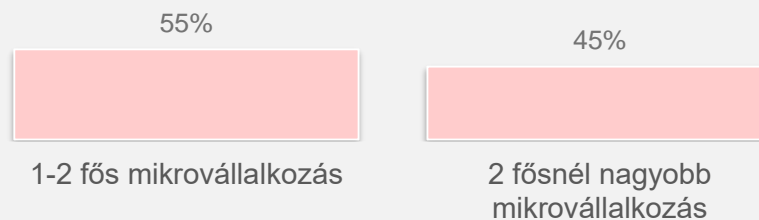

ÖSSZESEN
218
VÁLASZ

Cégméret szerinti megoszlás

A mikrovállalkozásokon belül

Részletes eredmények

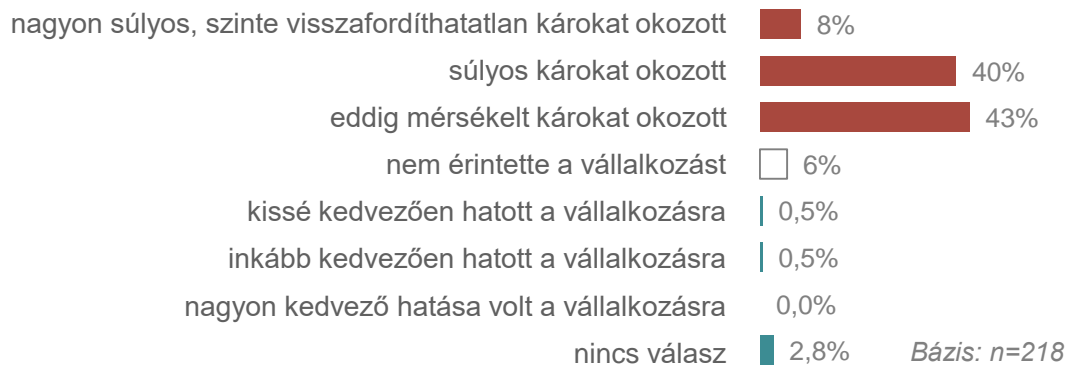
***A vállalkozások jelenlegi helyzete,
válságreakciók***

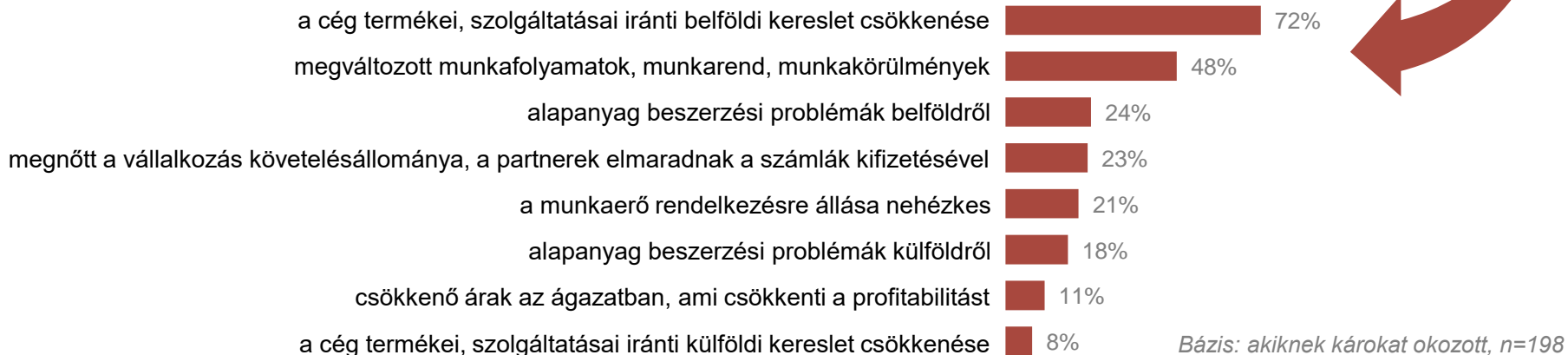
A koronavírus hatása az épületgépészet, fa- és építő kisipar ágazatban 2020 áprilisáig

Az épületgépészet, fa- és építő kisipar területén főként mérsékelt és súlyos károkat okozott a koronavírus járvány, mivel szinte minden vállalkozás (83%) ilyen mértékű veszteségekről számolt be. A belföldi kereslet csökkenése a cégek közel háromnegyedét érinti, a megváltozott munkarend és munkakörülmények pedig közel felüket sújtja.

A mai napig bezárólag hogyan érintette a koronavírus az Önök vállalkozásának működését?

Milyen tényezők azok, ami miatt a koronavírus károsan érintette a cég tevékenységét?

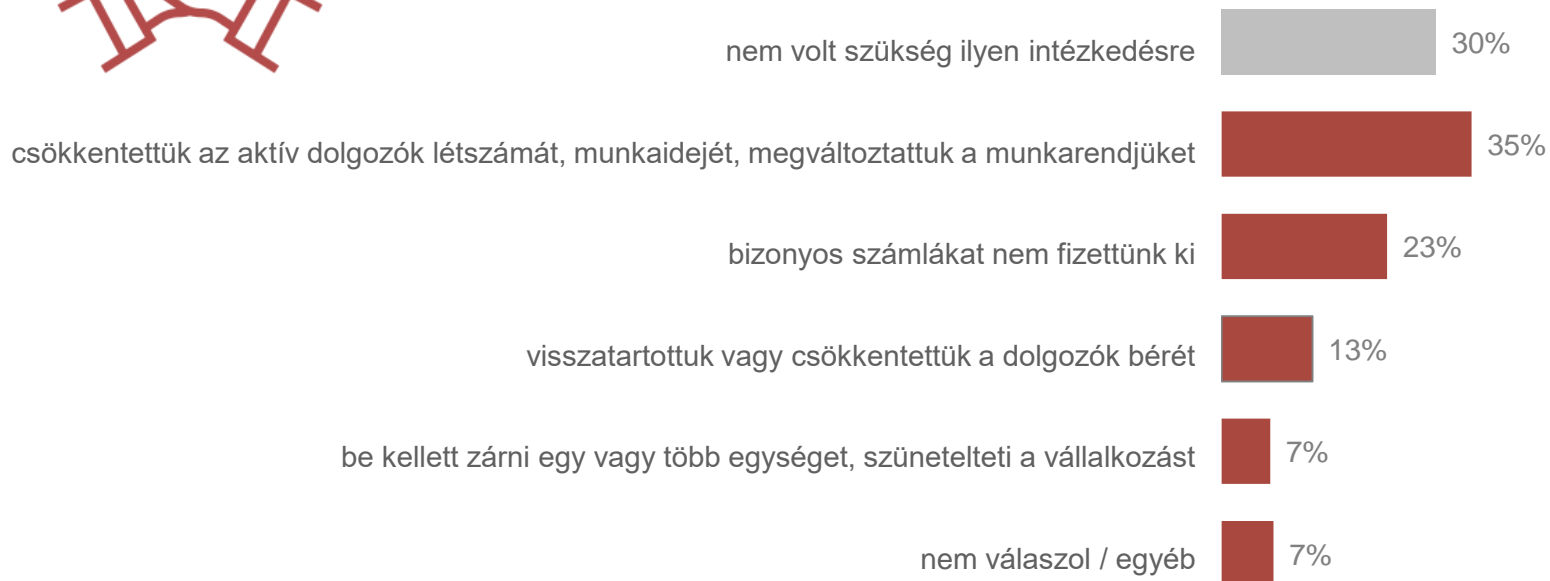

A koronavírus miatt fogantatosított **intézkedések jellege** az épületgépészet, fa- és építő kisipar ágazatban 2020 áprilisáig

Mivel a járvány hatására a cégek átszervezni kényszerültek a munkarendjüket, a dolgozói létszám csökkentésére összességében a cégek több mint harmada kényszerült. A két főnél nagyobb cégek és a kisvállalkozások sokkal magasabb arányban (55-67%) hoztak ilyen intézkedést. A számlák visszatartása a cégek negyedére volt jellemző, a bérek visszatartása összességében a cégek 13%-át érintette. Ez a szektor csupán alacsony arányban számot be bezárásról, viszont ez többségében az 1-2 fős mikro vállalkozásokat érintette.

Szükség volt már bármilyen megszorító intézkedésre az Önök vállalkozásánál a koronavírus miatt?

A koronavírus miatt fogantatosított **intézkedések mértéke** az épületgépészet, fa- és építő kisipar ágazatban 2020 áprilisáig

Az épületgépészet, fa- és építő kisipar területén tevékenykedő vállalkozások esetében a legjellemzőbb intézkedések a munkaidő csökkentése volt. Alacsonyabb arányban jellemző az otthoni munkavégzés elrendelése, a bércsökkenés, a fizetés nélküli szabadság elrendelése, a bónuszok törlése és az elbocsátások. A munkaidő csökkentés, az otthoni munkavégzés és a bércsökkenés átlagosan a dolgozók közel felét érintették, a bónuszok törlése pedig az érintett cégeknél dolgozók negyötödét érintette.

	A cégek ennyi százalékánál történt intézkedés a koronavírus hatására	Ahol volt, ott átlagosan a dolgozók ennyi %-át érintette az intézkedés	Főben megadva ennyi alkalmazottat érintett az intézkedés	Ez a mintában szereplő cégek összlétszámához (756 fő) képest ennyi %
munkaidő csökkentése	23%	47%	120 fő	16%
otthoni munkavégzés elrendelése	16%	47%	63 fő	8%
bércsökkenés	14%	47%	66 fő	9%
fizetés nélküli szabadságra küldés	12%	41%	33 fő	4%
bónuszok törlése	12%	79%	104 fő	14%
elbocsátás	10%	32%	37 fő	5%
kötelező fizetett szabadság	6%	34%	33 fő	4%

Számlák visszatartása, kintlévőségek

A vállalkozások közel negyede nem tett eleget a fizetési kötelezettségeinek a járvány okozta krízis helyzetben. Ezen cégek elsősorban az adókat és járulékokat és az üzleti partnerek számláit nem fizették be, de harmaduk a banki törlesztéseket és a közüzemi számláikat nem rendezték. A cégek közel fele tapasztalta már, hogy 1-2 partnere nem fizetett számára.

a koronavírus miatt elmaradt számláinak kifizetésével:

23%

n=218

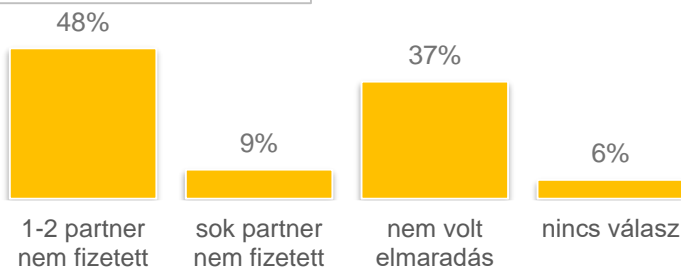

számlák, amit a vállalkozások visszatartottak:

Bázis: n=51

a partnerek fizetési morálja:

Bázis: n=218

Részletes eredmények

A közeljövő a vállalkozások szemével

Várakozások

Optimista becsléssel 41%-os, pesszimista becsléssel 73%-os forgalom csökkenést is elképzelhetőnek tartanak. A munkaidő, munkabér csökkentést illetően úgy érzik jó esetben a dolgozók közel negyedének, rossz esetben pedig kissé több, mint felének csökkenteniük kell a munkaidejét, bérét. Mivel 1-2 fős mikrovállalkozásokról van szó az elbocsátásokkal kapcsolatban valamelyest kevésbé borúlátóak, de még így is úgy érzik, hogy jó esetben minden tízedik, rossz esetben minden harmadik dolgozójuktól meg kell válniuk. A válságidőszakot jó esetben még további 5, rossz esetben 10 hónappal teszik.

**Legjobb
esetben**

**Legrosszabb
esetben**

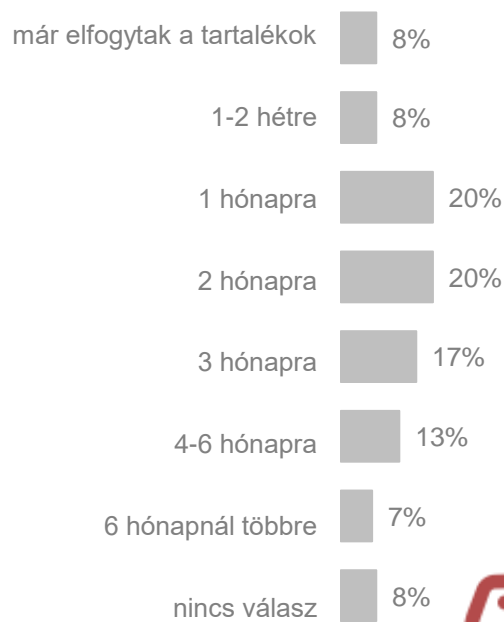
A forgalom / megrendelés-állomány alakulása a válság előtti időszakhoz képest, 3 hónap távlatában	Elbocsátások a következő 3 hónapban	Munkaidő/munkabér csökkentés a következő 3 hónapban	A válság időtartama
Átlag: 41%-os visszaesés Legtöbbben (a válaszadók kétötöde) 26-50% közötti visszaeséssel számolnak	Átlag: az alkalmazottak 11%- ának elbocsátása Legtöbbben (a válaszadók kétharmada) úgy számol, hogy a legjobb esetben nem lesz elbocsátás	Átlag: csökkentés az alkalmazottak 23%- ánál Legtöbbben (a válaszadók fele) úgy számol, hogy a legjobb esetben senkinek nem kell csökkenteni	Átlag: 5 hónap Legtöbbben (a válaszadók fele) 1-3 hónappal számolnak
Átlag: 73%-os visszaesés Legtöbbben (a válaszadók harmada) 76-99%-os visszaeséssel számolnak	Átlag: az alkalmazottak 39%- ának elbocsátása Legtöbbben (a válaszadók harmada) azzal számolnak, hogy senkitől nem kell megválniuk	Átlag: csökkentés az alkalmazottak 55%- ánál Legtöbbben (a válaszadók több mint harmada) azzal számolnak, hogy mindenkinek csökkenteni kell	Átlag: 10 hónap Legtöbbben (a válaszadók harmada) 4-6 hónappal számolnak

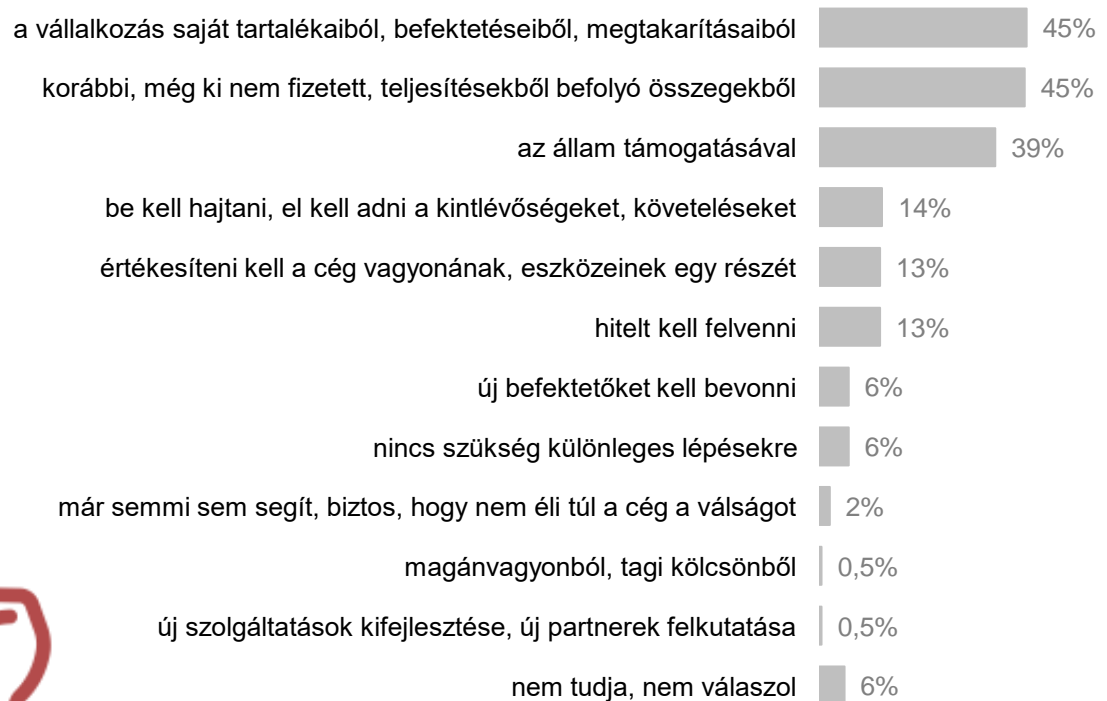
Az épületgépészet, fa- és építő kisipar területén működő cégek többségének van valamennyi félretett tartaléka - csupán közel minden tízedik válaszadó nyilatkozta azt, hogy már elfogytak a tartalékai, és kissé több mint a harmaduk (36%) rendelkezik három hónapra, vagy annál hosszabb időre elegendő tartalékkal, ennyi ideig pedig még az optimista várakozások esetén is eltarthat a járvány. Legtöbben (45%) úgy nyilatkoztak, hogy az elkövetkezendő 3 hónapban a vállalkozás saját tartalékaiból és a korábbi, még ki nem fizetett teljesítések után járó összegekből, valamint az állam támogatásával (39%) tudják majd finanszírozni a vállalkozást.

Mennyi időre elegendők a vállalkozás pénzügyi tartalékai jelen helyzetben?

Bázis: n=218

Milyen módon tudja finanszírozni a vállalkozását az elkövetkezendő 3 hónapban?

Bázis: n=218

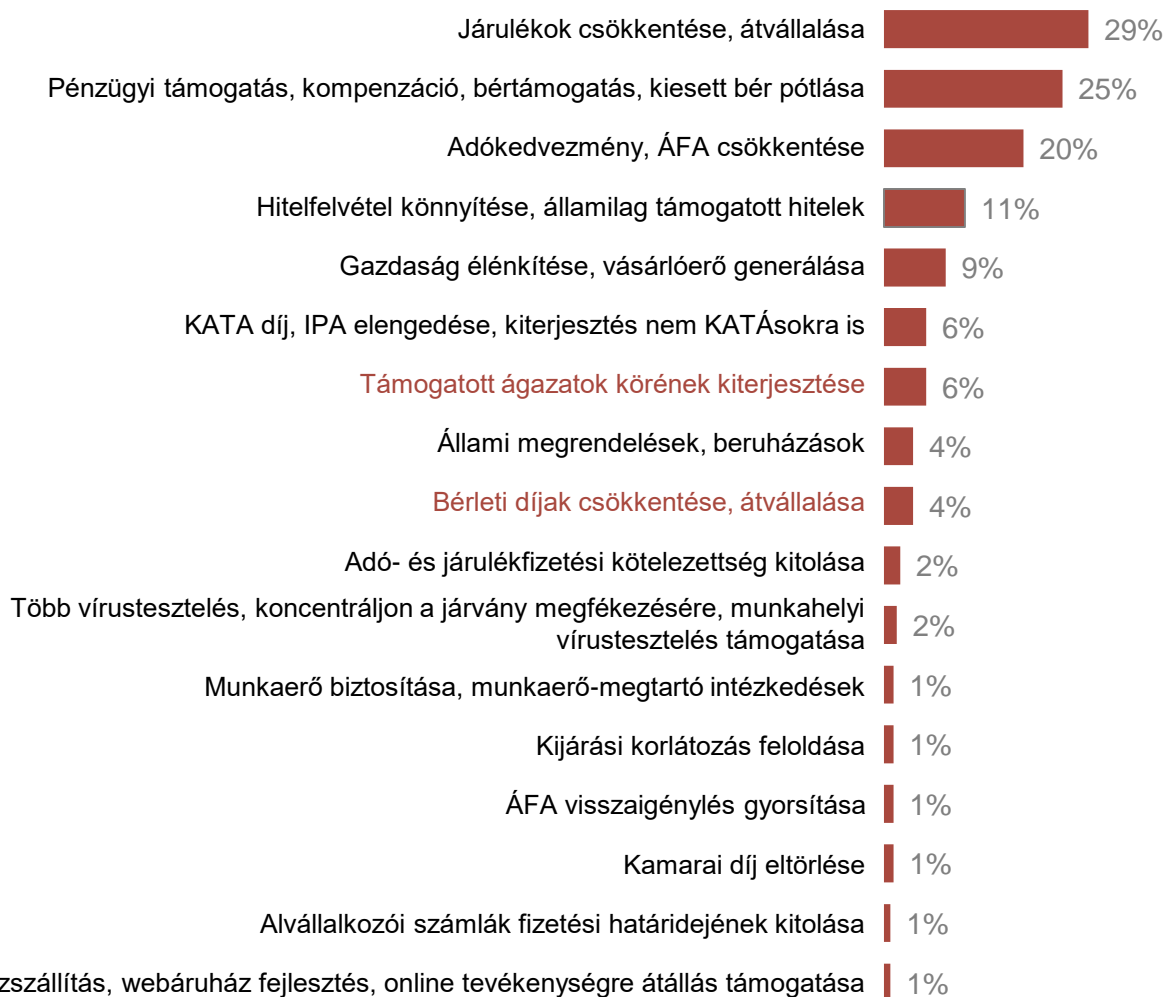
Részletes eredmények

***Elvárt intézkedések, igényelt
támogatás***

A kormánytól elvárt segítség – spontán említések összesítve

Legtöbben a járulékok csökkentését, átvállalását és pénzügyi támogatást várnak az államtól. Emellett a különböző adók tekintetében pedig könnyítést szeretnének, valamint a pénzügyi gondok áthidalását szolgáló hitellehetőségek elérhetőbbé tennék. Az általános elvárások mellett az ágazat speciális igénye a támogatott ágazatok körének kiterjesztése bérleti díjak csökkentése, átvállalása lenne.

A kormánytól elvárt segítség – idézetek #1

Járulékok csökkentése, átvállalása

- „A befizetendő járulékok nagymértékű csökkentése 2020 .12. 31. –ig.”
- „Munkaerő megtartása érdekében jelentős adó és járulék kedvezmény.”
- „A járulékok erre az időszakra történő teljes elengedése.”
- „Jó lenne, ha a kormány a mikro kis és középvállalkozásokat is bevette volna a járulék fizetés könnyítésébe nem csak a magán és katás vállalkozásokat.”
- „A járulékfizetés felfüggesztése.”
- „Járulékfizetési könnyítés.”
- „Járulék csökkentés hosszabb távon, nemcsak 3 hónap.”
- „Ha egységesen nem kellene fizetni a járulékokat.”
- „Nemcsak az EVA-soknak kell kedvezményt adni. Sok olyan kisvállalkozás van aki most nem tudja kitermelni a járulékokat.”
- „Teljes járulék megfizetésének elengedése x... hónapig.”
- „Kötelező járulékok csökkentése, vagy felfüggesztése ugyanúgy, mint pl a KATA - s vállalkozóknál.”

Pénzügyi támogatás, kompenzáció, bértámogatás, kiesett bér pótlása

- „Web áruház készítéséhez vagy fejlesztéséhez nyújtott vissza nem térítendő támogatás.”
- „Mivel az év közbeni rendezvényekből tudom a karácsony vásár helypénzeit kifizetni (akár 1-2 millió forint is lehet), ezért vissza nem térítendő támogatás nyújtása a helypénzekhez.”
- „Az elmaradt bevételek függvényében kompenzációt kidolgozni.”
- „A gazdaság talpra állásáig, jelentős bértámogatás vagy járulék elengedés.”
- „Erre az időszakra jövedelem egy részét legalább 50%-át azonnali segítségként állami támogatással pótolni.”
- „Bérek költség támogatás.”
- „Kedvezményes vagy vissza nem térítendő pénzügyi támogatás.”
- „Ha a többi országhoz hasonlóan nálunk is a kormány a nettó kifizetett bér legalább 60%-át visszapótolná.”

A kormánytól elvárt segítség – idézetek #2

Adókedvezmény, ÁFA csökkentése

„Építőipari anyagok áfájának csökkentése. Ingatlanértékesítés után fizetendő illeték minimalizálása.”

„Nagy segítség lenne a járulékok, KIVA, iparüzési adó csökkentése / elengedése, esetleg bértámogatás.”

„Erre az időre vonatkozó ingatlan adó elengedése, IPA elengedése.”

„Gyökeresen át kell reformálni a jelenlegi adózásunkat, mert a jelenlegi adókkal, járulékokkal a vállalkozások életképtelenek lesznek.”

„IPA - TAO eltörlése időarányosan a válság végéig. Az adósság görgetése - eltolása nem megoldás.”

„Újra induláskor átmeneti Áfa mentesség a tevékenységre.”

„Amennyiben a Kormány vissza hozná az új építésű ingatlanok 5%-os ÁFA tartalmát, azzal tudna segíteni az építőiparon, és talán az emberek is mernének ingatlan építésbe, vásárlásba vágni.”

Hitelfelvétel könnyítése, államilag támogatott hitelek

„Előnyös lenne 0%-os hitel, amit annak arányában kellene visszafizetni, hogy utólag kiszámoltan mennyi veszteség volt a forgalomban, a visszafizetésénél figyelembe véve a vállalkozás forgalmának növekedését.”

„Hitel a termelés finanszírozására.”

„Kamattámogatott hitel biztosítása türelmi idővel.”

„Nagyon alacsony kamatozású, hosszú lejáratú hitel biztosítása.”

Gazdaság élénkítése, vásárlóerő generálása

„Építési beruházások állami szinten.”

„A központilag túlárzott projektek leállítása, valós piaci helyzet teremtése.”

„Állami megrendelések és azok pontos kifizetése.”

„Állami építőipari projektek kifizetésének felgyorsítása.”

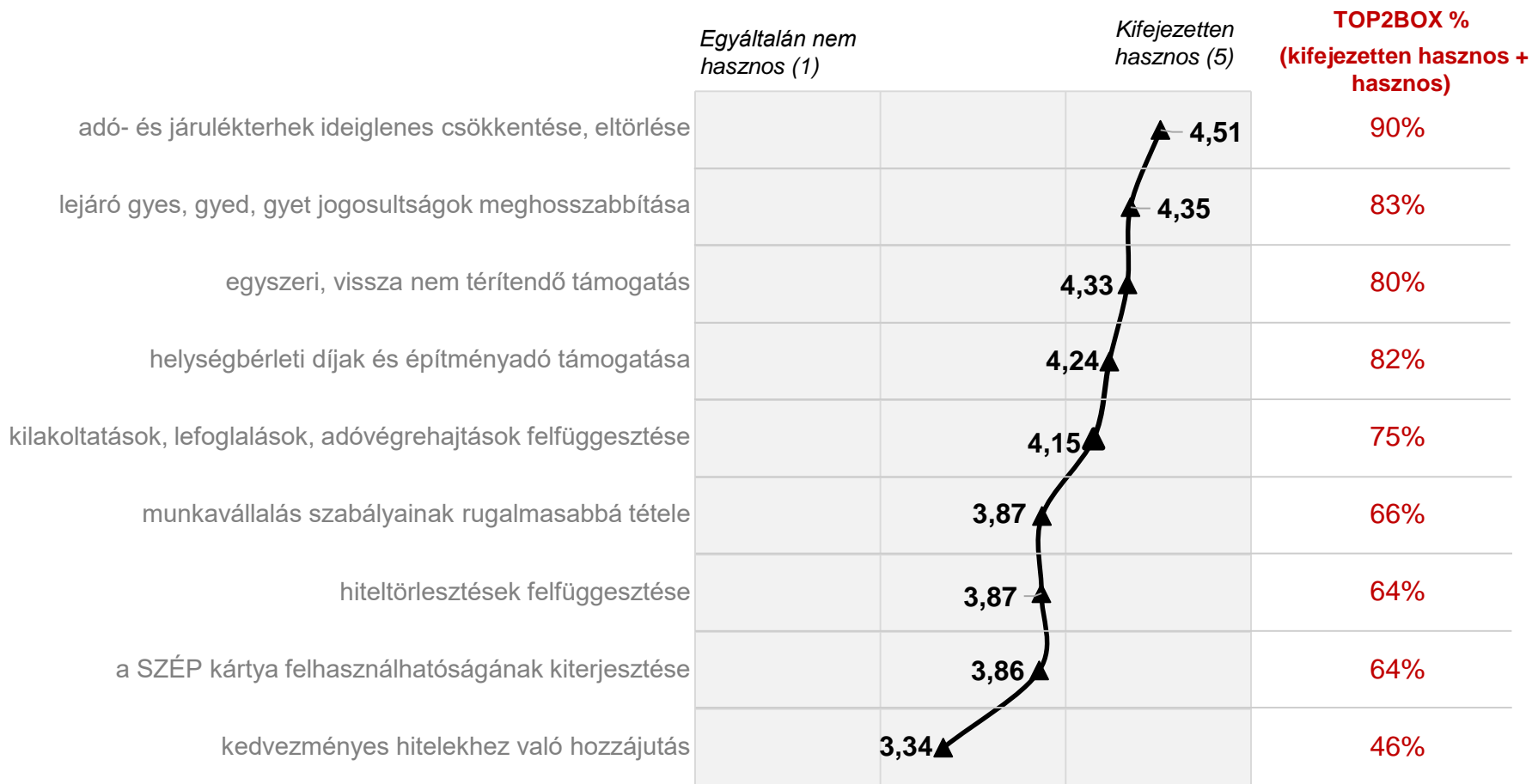
„Ingatlan és lakásépítéshez kapcsolódó áfakedvezmények, gazdasági élénkítések.”

Kormányzati intézkedések hasznosságának megítélése

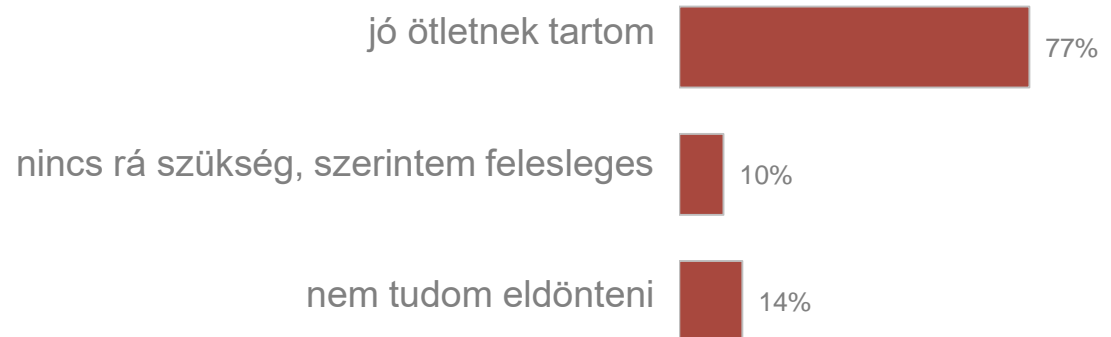
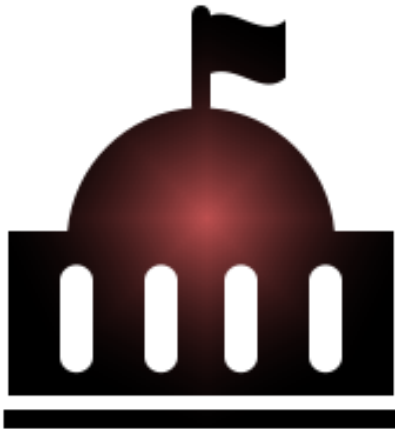
A vállalkozások azokat a támogatásokat tartják a leghasznosabbnak, amelyek anyagilag segítik őket, vagy kapnak valamilyen támogatást (pl. vissza nem térítendő támogatás, bérleti díj támogatás), vagy mentesülnek valamilyen fizetési kötelezettség alól (pl. adók, járulékok felfüggesztése, eltörlése).

Értékelés ötfokozatú skálán

A Nemzeti Válságkezelő Központ felállítását az épületgépészet, fa- és építő kisipar területén működő vállalkozások is nagyon jó ötletnek tartják, több mint háromnegyedük támogatja.

Mit szólna ahhoz, ha az állam létrehozna egy nemzeti válságkezelő központot annak érdekében, hogy a kormányzati válságkezelés jól átláthatóan, koordináltan, egyablakos rendszerben működjön?

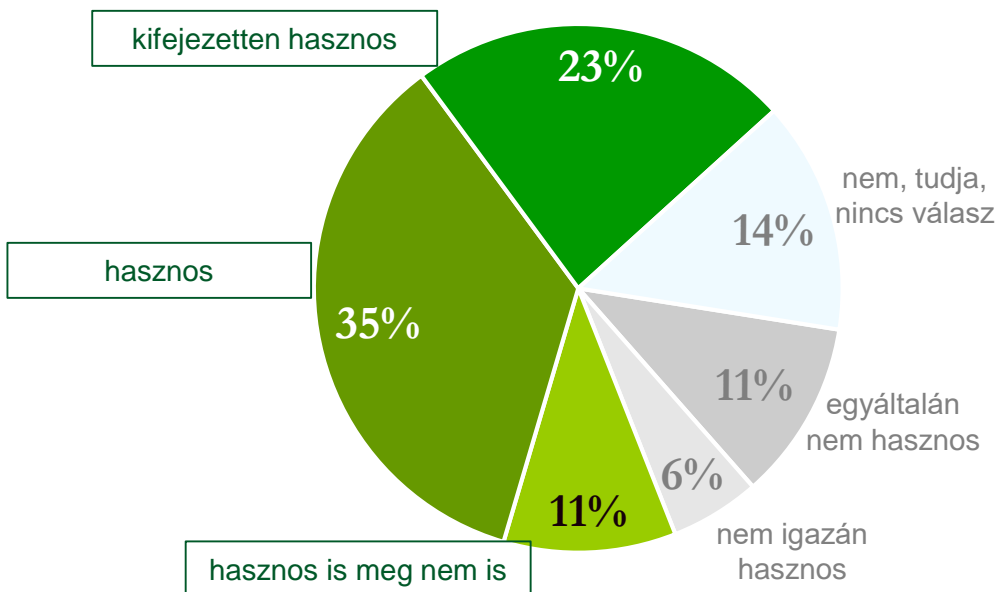

A BKIK 6 pontos javaslatának értékelése – SZÉP kártya

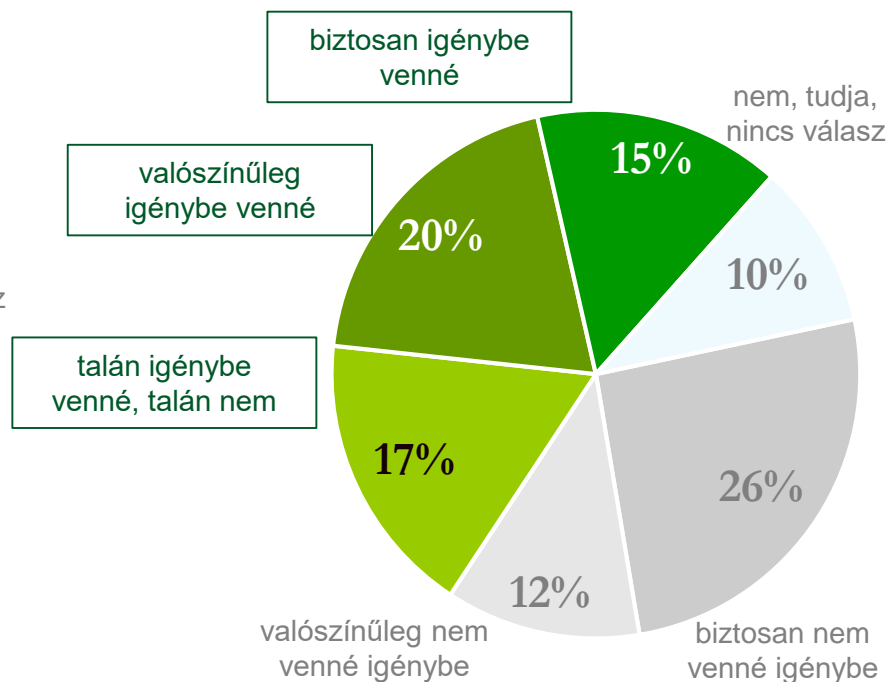
A SZÉP kártyán keresztül adható adómentes jövedelem bizonyult a leghasznosabb javaslatnak az épületgépészet, fa- és építő kisipar ágazatai körében. A válaszolók több mint fele kifejezetten hasznosnak vagy hasznosnak találta, és 52% nyitott lenne az igénybevételére is.

--- az állam munkavállalónként havi 100 ezer forintig adómentessé teszi a SZÉP kártyán kifizetett jövedelmeket ---

Mennyire tartja hasznosnak a gazdaság egészét tekintve?

Mennyire valószínű, hogy Ön igénybe venné?

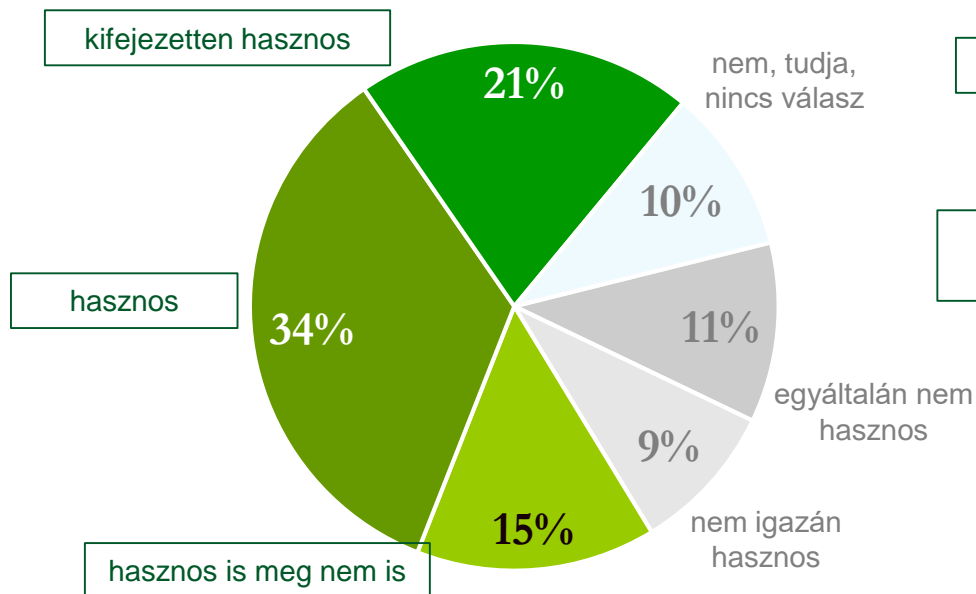

A BKIK 6 pontos javaslatának értékelése – Faktoring, követeléskezelés

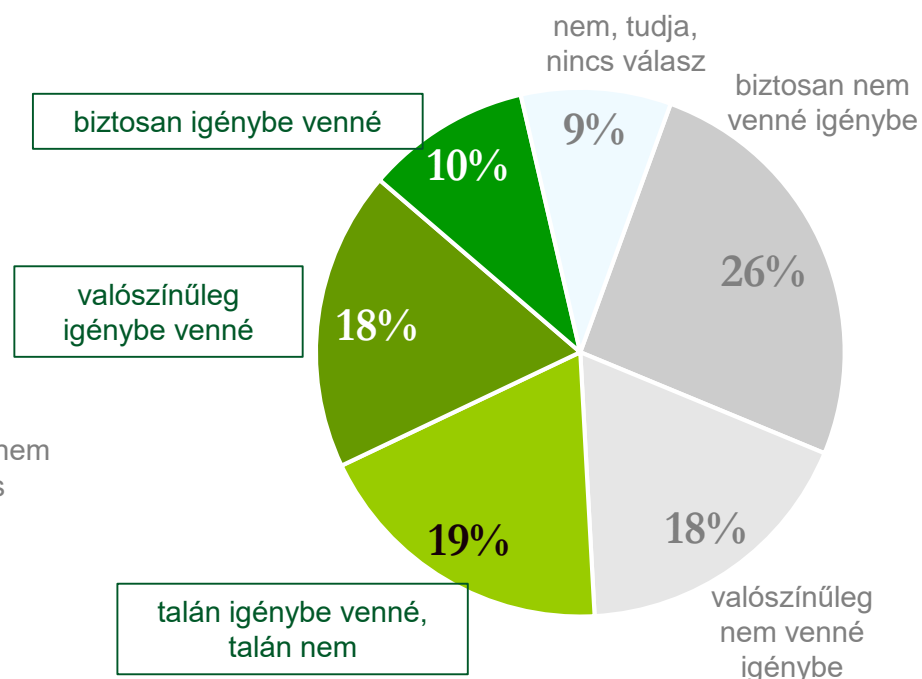
A követeléskezeléssel kapcsolatos javaslatot a válaszadók 55%-a össz-gazdasági szinten hasznosnak, illetve nagyon hasznosnak tartja, és 47% nyitott lenne az igénybevételére is.

--- az állam támogatott áron megvásárolja a vállalkozás még le nem járt vagy már lejárt követeléseit (faktoring, követeléskezelés) ---

Mennyire tartja hasznosnak a gazdaság egészét tekintve?

Mennyire valószínű, hogy Ön igénybe venné?

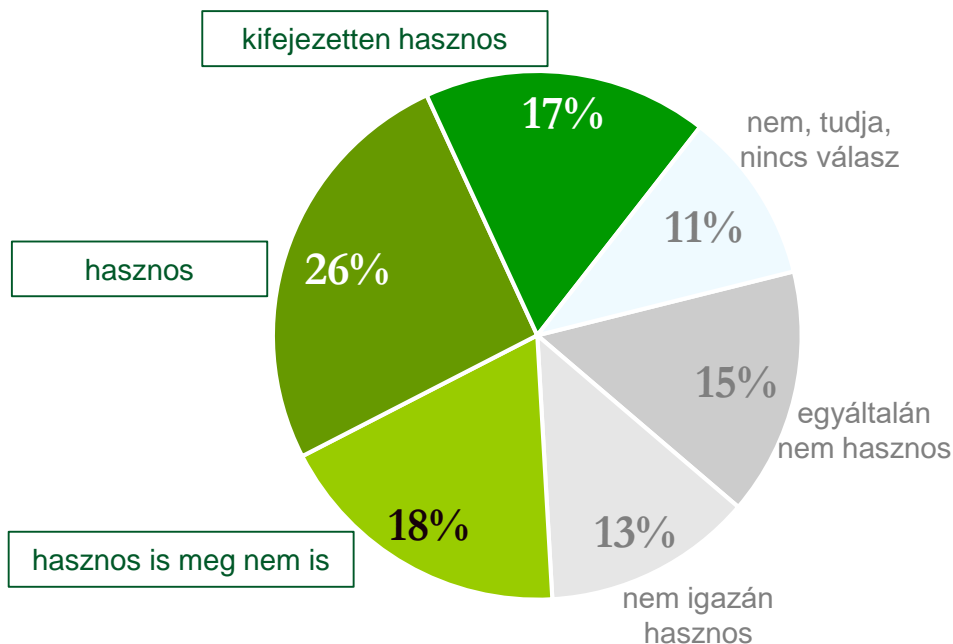

A BKIK 6 pontos javaslatának értékelése – Generációváltás támogatása

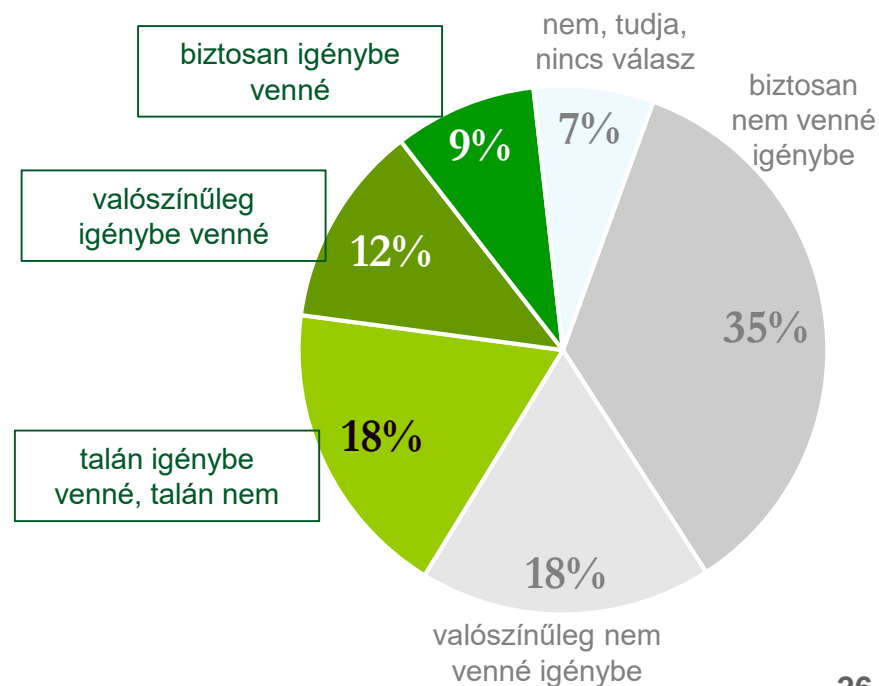
A vállalkozások megközelítőleg 43%-a tartja hasznosnak illetve nagyon hasznosnak a generáció váltást segítő javaslatot, és közel ugyanilyen arányban nyitottságot is mutattak arra, hogy igénybe vegyék ezt a fajta támogatást.

--- az állam fejlesztési források biztosításával, tanácsadással, vezetői képzésekkel támogatja a generációváltást a cégnél ---

Mennyire tartja hasznosnak a gazdaság egészét tekintve?

Mennyire valószínű, hogy Ön igénybe venné?

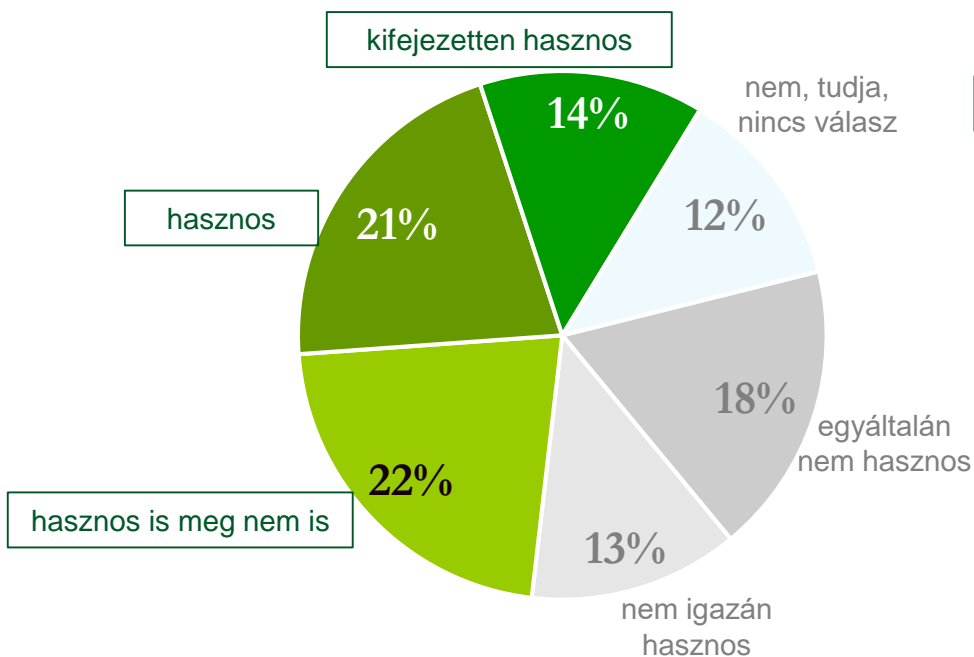

A BKIK 6 pontos javaslatának értékelése – Eszközfelvásárlás

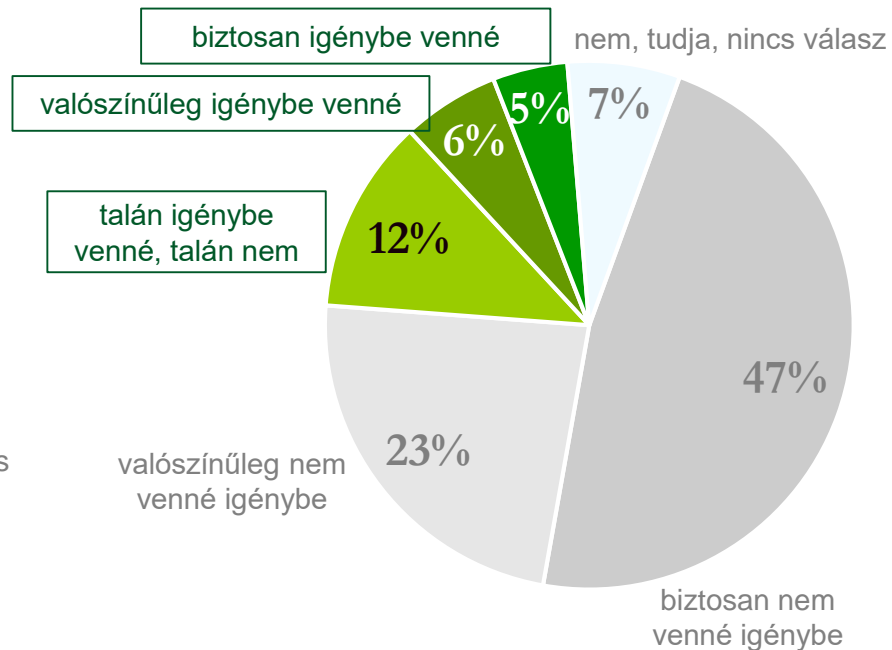
Az eszközkezelési javaslatot a válaszadók több mint harmada a gazdaság egészére nézve hasznosnak illetve nagyon hasznosnak ítélte, de ennek saját részükre történő igénybevételére már kevesebben (23%) mutattak nyitottságot.

--- az állam támogatott áron megvásárolja a vállalkozások felesleges, nélkülözhető eszközeit ---

Mennyire tartja hasznosnak a gazdaság egészét tekintve?

Mennyire valószínű, hogy Ön igénybe venné?

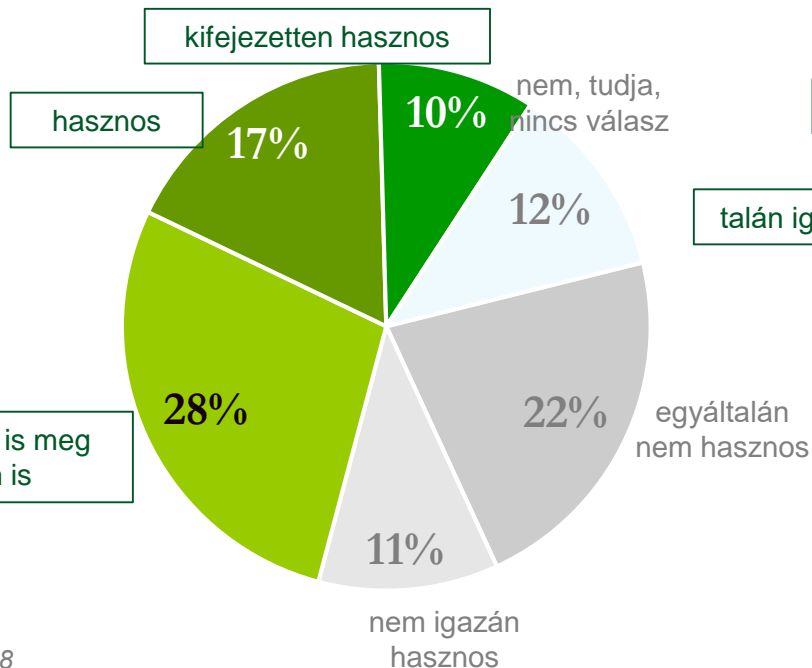

A BKIK 6 pontos javaslatának értékelése – Tőkeinjekció

Össz-gazdasági szinten azt a javaslatot tartják a legkevésbé (27%) hasznosnak, hogy tőkeinjekcióért cserébe az állam kisebbségi tulajdonossá váljon egy cégben, és saját magukra vonatkoztatva is kevésbé (22%) tartják elképzelhetőnek, hogy éljenek ilyen lehetőséggel.

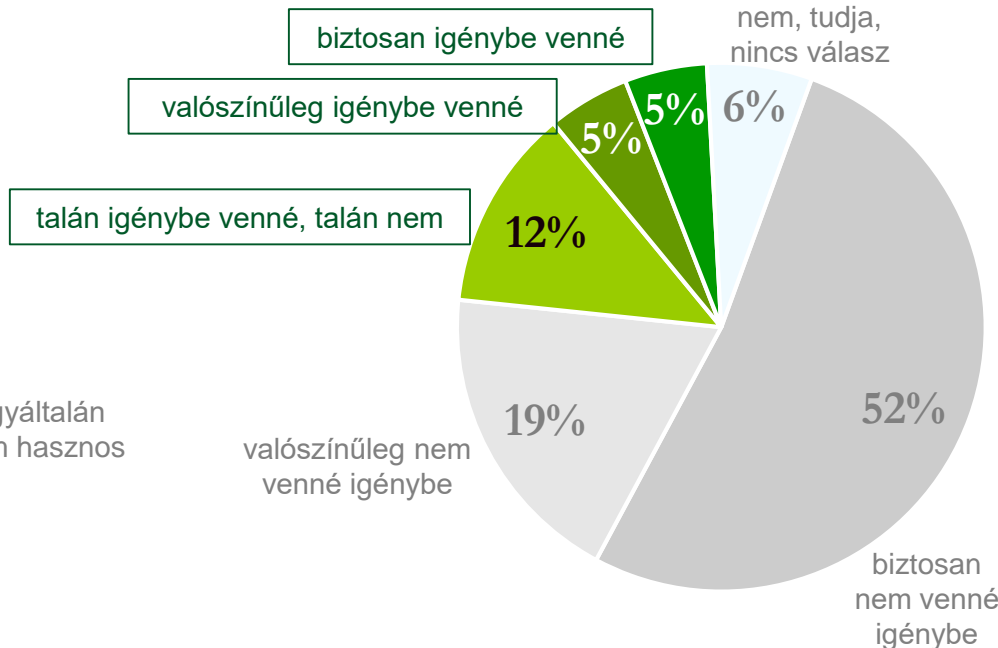
--- az állam tőkeinjekcióval segíti a vállalkozást, amiért cserébe kisebbségi tulajdonossá válik ---

Mennyire tartja hasznosnak a gazdaság egészét tekintve?

Bázis: n=218

Mennyire valószínű, hogy Ön igénybe venné?

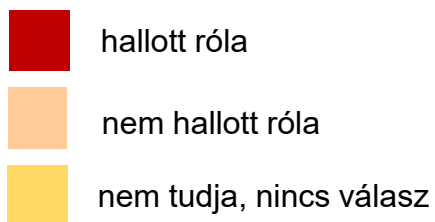
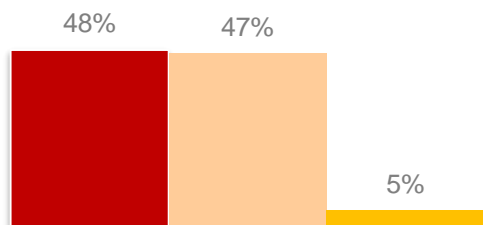

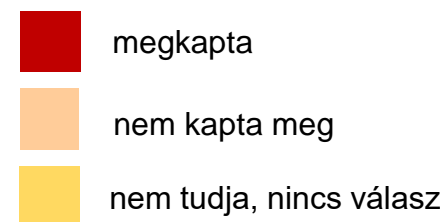
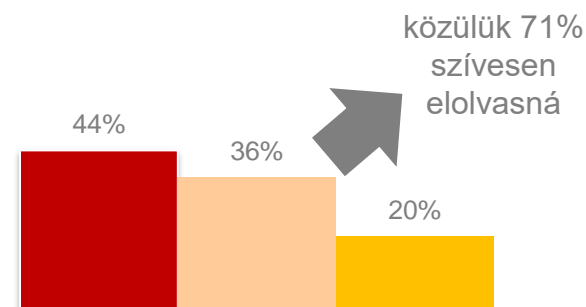
A BKIK 6 pontos javaslatának ismertsége

A kutatás időpontjában a vállalkozások 48%-a hallott a BKIK válságkezelő javaslatáról (a kutatásra már több mint egy héttel a javaslat publikációját követően került sor). Az ágazatban közel minden második vállalkozás megkapta a javaslatot részletesen ismertető levelet – az érdeklődést mutatja, hogy azok nagy része (71%) akikhez nem jutott el, szeretné megkapni ezt a levelet.

Hallott Ön a BKIK 6 pontos gazdasági válságkezelő javaslatáról?

Megkapta a javaslatot részletesen bemutató levelet?

Trend International Kft.

Budapest

H-1037 Budapest, Hévízi út 6/E.

Telefon: +36 1/391-4334

Email: office@trendinternational.hu

Web: www.trendinternational.hu